

اثر

بشنجی اردوی همایون سواری اوتونجی
الاینک برنجی بلوک ملازم اولی

مصطفی ضیا

معارف نظارت جلیله سنک ۹۰۵ نومرولی وفی کانون ثانی ۳۱۲ تاریخلی
رخصتنامه سیله طبع اولمشدر

هر حقوقی صاحب اثره عائددر

شامشریف

خان سلطان جاده سنده روضه الشام مطبعه سی

۱۳۱۴

﴿ افادهء مراسم ﴾

شامشریف ایله بغداد اړه سنده اجرای سفر ایله جک یو خیلره
هر خصوصه تسمیلات مقتضیه اراکه اتمک ودها طوغریسی خط
حرکت واحضاراتی کوسترمک مقصد خیر مرصدیله بو کره لمصلحه
شامشریفدن بغداده عزیمت رعودت عاجزانه مده تصادف ایدیلان
احوال ایله مشهودات چاکرانه می بو مجموعه یه جمع ایلدیرک
و ﴿ رهنمای بغداد ﴾ نامیله تویم ایدوب میدان انتشاره وضعنه
اجتسار ایلدم « الناس علی سلوک ملوکهم » مصداقجه عصر کالات
حصر حضرت پادشاهیله الی قلم طوتان هر بر فرد وسنگ تیدیکی
درجه ده چالیشرق چالیهرق آثار متعدده وجوده کتورمکه و بو
وجهله ابنای نوعنه خدمت اتمکد غیرت ایدیور بنده لری دخی
قلت بضاعه مه اصلا باقیهرق و فقط مطالعات مسروده نك ویردیکی
جسارته کوه نهرک « قارنجه قدرنجه » ضرب مثلی فحواسنجه شو
اثر ناچیزی میدان حصوله کتورمکه غیرت ایتدم .
مقصد — ایفای خدمته منحصر اولنجه ولوکه اثرک دکری
اولسه بیله وقوعبولان قصورک تنزل بیوره جق ارباب مطالعه
عندنده دامن عفو ایله مستور بیوریله جنی مأمول قوی ایدوکنندن
دوچار مؤاخذه اولیه جغم بدیهدر ومن الله التوفیق .
مصطفی ضیا

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بعد ادآء ما وجب علينا بغداد شہرینک شامشرفہ اولان بعدتی
 حمیلہ اثنای راہدہ ہر کون کو بارہ تصادف ایڈیلہ میہ جکندن
 یولجیارک مآکولات وسائر مالزمہ لری نہ یولدہ تدارک آیدہ جکلری
 وقوناقلرک مسافہ لری قاچر ساعت ونہ درلو اولد لری اکلماک ایچون
 اشبو رسالہ نک ترتیب وتحریرینہ ابتدار قنسدی .

شویلہ کہ : شامشرفدن بغدادہ عزیمت ایڈہ جک یولجیارہ
 مخصوص اولد رقت طریق موجود اولوب بونلردن برنجیسی
 ہجین (*) پوستہ سیلہ چولدن اون بر ویا اون ایکی کونہہ ہیچ
 بر کویہ تصادف ایتمکسزین بغدادہ مواصلت ایدر . اشبو پوستہ
 ایلہ کیدہ جک یولجی بازار لغنہ کورہ الی ویا یدی لیرایہ قدر اجرتی
 تعیین ایڈہ بیلور فقط شو شرطلہ ہجینہ برابرنجہ یالکز بر ایکی
 قات البسہ ایلہ یول مدتندہ بیہ جکی مآکولاتی الہ بیلور بو سبیدن
 بو یولہ ہر شخص تحمل ایڈہ من .

ایکنجی طریق بحرأ اولوب بیروت ، سوش قنالی ، بحر احمر ، بصرہ
 وبصرہ دن بغدادہ کیدر . بو یول مصرفلی اولدیغی کبی واپوردن
 واپورہ اقطارمہ ایتمک واسکلہ لردہ واپور بکلماک جہتندن اوزون
 ومشتلیدر .

اوچنجی یول حلب طریق اوزرندن بیرہ جکہ واورادہ فرات

نهرندن كاك (*) [شيشسرلمش بوش طلوملك اوزرنده موضوع
دوز اخشابدن عبارتدر [وياشتتور [درت گوشه لی ، قایق کبی]
واسطه سیله سگز اون کونده فلوجهیه وقره ده بر کون دها
یورودکن صکره بغداده کیدر بو یول ایلك بهارده فرات نهری
صوینك تزایدنن مذکوركلك وياشتتورله بره جکدن اون کونده
کیدیلورسه ده سائر مواسمه صوینك تناقصندن انجیق اون بش
یکرمی کونده کیده بیلنه جکندن واساساً حرکت صوینك سرعت
وجریانته تابع اولدیغی جهته مخاطره دن او قدر سالم دکلدن .

یولرك اك ایشلك وعادیسى بو رساله یی تشکیل ایدن دردنجی
یول اولوب اوده دیر الشعارده برلشمك اوزره بری حلب طریقهندن
ودیکری چول یولی تعبیر ایدیلان تدمر طریقیله وهر ایکسی مذکور
دیر الشعاردن طوغری بغداده کیدر . طریق مذکور اولو تدمر و دیر
اوزرننن بغداده وبعده حلب اوزرننن دیره قدر تعریف ایدلیکی کبی
کاملآ اکلشلمش اولور .

یوله باشلزدن اول بغداد مکاره جیلرینك شامده بولندقلری
خانلری تعریف ایدم : مکاره جیلر بکمز خانی وجوارنده کی خانلرده
قونارلر مرکز لری صنایع مکتبنك قارشوسنده کی قهوه جی ابو جمیلک
قهوه سیدر . دیمک بغداد مکار جیلرینك شامده اولوب اولمدقلری
ویا کلوب کلیه جکلری بو قهوه جیدن اکلشیلور . یولجیلرك
اجرتچه مکاره جیلره مغلوب اولمه لری ایچون بر از مکاره
اجرتلرنن بحث ایدم : شوپله که تدمر اوزرننن بغداده قدر بر
مکاره اجرتی سگز ایله طقوز مجیدیه در کچاوه یعنی کوزلرینك

اغزلى ايلرويه اولان محفه نك عكاسىز اوله رق كراسى اون التى
ايله اون سكر مجيده وعادى محفه نك عكاميله برابر اوتوز مجيده يه
اولديغى كې تختروانك عكامريله برابر اللى بش مجيده يه قدر در .
عكامرك يسه جكنى كرا حيلر ويرر . مع ما فيه كرا يولجيه
مكاره جيلرك اره سنده اوله جق بازارغه كوره تقرر اينر مكاره جيلر
بغدادلى اولدقنندن وبغداده كتمك انلره عودت قىلندن بولنديغى جهتله
شامشريفدن بغداده قدر اجرت بغداددن بورايه قدر اولان
اجرتدن اهوردر .

كلام مأكولات ومالزمه يه : طباع بشريه مختلف اولديغندن
مأكولاتك نوع ومقدارينك قطعى صورته تعينى ممكن اوله من انك
ايچون زيده هر قوناغك احوالى تعريف وايضاح ايديله جكندن يولجيلر
حسابى او يوله ياپارلسه ده ايو اولور مع ما فيه يمك پيشورمك
ايچون تجربه سخن وبو كى ادواتى المق لازمدر .

اشبو يولك قوناقلرينك اكثريسى احيق چولده اولديغندن يولجيلرى
قيشك يغمورندن ويازك كونشندن محافظه ايچون بر چادره لزوم واردر
اكر برابرنده حرم دخى اولورسه برده خلا چادرينك بولتمسى الزمدر
بوندن بشقه يولجينك يانى باشنده اصلق اوزره بر مطره واوچ اييله
درت يولجيه بوش بر صو طلومى بولتمسدر . برده احتياطه رعاية
تدبير عاجل نوعندن اوله رق اوفق شيشه لر دروننده بر از امونياق
[نشادر روحى] محاولى ، نعنح روحى وبر مقدار مسهل وستليج تربى
يولجيه بولتمق فائده دن خالى دكلدر .

بو رساله ده صحيفه لرك صاغ وصولنده يازيلى اولان ، قوناقلرك اسمريله
اوزرلرنده كى ق ونومرو مذكور قوناقلرك قاچنجى اولديغى ارئه

ایتدیکی کبی دها اوزرنده کی اشارتده مسافه سنک ساعت جنسندن
مقدارینی کوسترر . مذکور مسافه لر وسطی بر کروانک یوروشنه
کوره حساب ایدلمشدر .

ارتق یولجی سالف الیمان لوازمات واحتیاجاتی تکمیل ایدوب
مکاره ده طوندقدنصکره حرکت کونی شامشریفک مسجد الاقصاب
چارشوسی داخلمندن ازینبیه واورادن حرستا وبعده دوما حداسی
وحرکتک دردنجی ساعتده خان قصیره وبورادن (بوراده بئجه لر
نهایت بولور) بر ساعت اوج چاریک صکره ده خان عیاشه [یالکز
بر ژاندارمه قره غول خانه سندن عبارتدر] و یارم ساعت دها ایلرولدکه
تم الدنایه نام وادی یه دخول و بر ساعتده نصکره دوزلکه چیقهرق
حرکتک طقوزنجی ساعتده قطیفه قریه سنه موصلت ایدر .
قطیفه نك شر قنده کائن بئجه و باغ لر اره سندن جریان ایدن صو
اوزرنده قونق دها اعلا در بوراده بیه جک بولنور .

ساعت
۹
ق
۱
قطیفه

ایرتسی کونی قطیفه دن حرکتله معضمیه و اوچنجی ساعتده نصکره
جیبروده و بر ساعت صکره عطنه و ایکی بچق ساعتدن دها صکره
ناصریه یه موصلت ایدیلور . بوراده کویک غربی یقینندن و بر از
دریندن کچن صویک یاننده قونق لازمدر معضمیه ایله جیبرود ، قطیفه
کبی باغ و بئجه لیدر ناصریه ایسه یالکز اوتوز قرق خانه دن عبارت
اولوب اراضی سنیه دن معدوددر .

ساعت دقیقه
۳۰ ۶
ق
۲
ناصریه

بوراده اتمک عورطه و بعضاً یغورت بولنور . ناصریه نك بر ساعت
قدر قبله سی قارشوسنده معروف جیبرودک طوزاه سیله یانی باشنده کی
مداین لوط خرابه لری بورادن بیاضجه مشاهده ایدیلور . بوندن بویله
مک پدشورمک ایچون هر قوناقده اودون بولنه مدینی ایچون چالی

چرپی و بولنورسه تزك قوللانيلور . و بورادن اعتباراً خالی و چوراق
اراضی یه کیریلور .

ساعت دقیقه

۳۰ ۱۱

ق

۳

قریتین

ایکنجی کونی ناصریه دن حرکت ایتکدن درت ساعت صکره یولک
صولنده مفرد و خراب بر خان (*) تصادف ایدیله رك یدی بچق ساعتدن
صکره ده قریتین قریه سنه مواصلت ایدیلور . قریتینك شرفندن کلان
صویك باشنده و بچقدر اره سنده قونلیدر . بوراسی بیوک بر کوی
اولوب ات ، اتمک و عورطه بولنور .

قریتینك بچقدرنده ایلقجه ایکی کورکدلی قایناق صویو واردر . کوی
بیونکنک اسمی فیاض اغا ژاندارمه یوزباشیسی رتبه سنده اولوب کار
کیر اوله رق یکی یاپدرمش اولدیغی سالاملق دائره سنك قپو
ونچره لری اوزرینه وقتیلله تدمر خرابه سنندن کتورتدیکی طاشندن
قر ، قاپلان ، اوکوز ، ارکک ، هیکلرینی انیسه طاشلری میانسه بر
ترتیبله رکز ایتدیروب کوزل بر منظره تشکیل ایتدیرمشدر .

اوکزده کی قوناغک صویو اولدیغی مناسبته یولجیلر کتورمش
اولدقلری طولملری صو طولدیروب مکاره جی یه تسلیم اتملی وه طره لری
هر کونکی کبی طولدیرملیدر . اوکله وقتسنده مکاره حیوانلرینی
صولایوب بعد التحمیل حرکت ایدیلور . بشنجی ساعتده وادی نام
قورو بر دریه و ایکی ساعت صکره قصر البردیسه مواصلت ایدیلور .
خالی چوله واقع اولان بو قصرک مرور زمانه یالکنز قپو جبهه سی
قالمشدر . فقط طاشلری جسمیدر بونک بش اون دقیقه قارشوسنده
ینه طاشندن بر آثار واردر . بوراسی چول اولدیغی ایچون کیف
ما اتفق دوز بر یرده چادرلری قورملیدر .

ساعت

۷

ق

۴

قصر البردیسل

راحت و بر از او بود قد نصکره حرکتله سکنز بچق ساعتده عین
 البیضا نام محله کلنور . بو محله یالکنز بر ژاندارمه قره غوخانه سیله
 یانی باشنده ایکی مترو کنیشلکننده و اون بش مترو عقده بر قویو
 وارد صوی مجبوریت حاصل اولدقچه ایچلهز لیوناته یاپیورسه
 شربه شایسته اوله بیلور . بو نقطه سوریه ولایتیله زور سنجانغی
 حدودینی تفریق ایدر و ژاندارمه افرادیه زور سنجانغه تابعدر .
 بوراده قیونک یانی باشنده قوملیدر . بو موقعده ماکولاتدن بر
 شی بولمز . قریتیندن بو نقطه یه قدر اولان اراضی یه « دووه » تعیر
 ایدیلورکه خالی و کوچ اراضی دیمکدر .

ساعت دقیقه
 ۳۰ ۱۱
 ق
 ۵
 عین البیضا

ایرتسی کونی بورادن حرکتدن یدی ساعت صکره مشهور و متعارف
 اولان تدمره موصلت ایدیلور . بوراده ژاندارمه قره غوخانه سنک
 نزدنده اینمیلدر . ماکولاتدن اتمک ، ات ، یورطه و موسمنده
 یغورت دخی بولنور .

ساعت
 ۷
 ق
 ۶
 تدمر

— تدمر —

تدمر خرابه سی — تدمره تقرب ایدلده تپهلر رؤیتی منع ایدر
 اشبو تپهلرک حداسنه کلندکده کوچک کوچک تپهلر اوزرنده عادی
 طاشلرله بنا ایدلش و انهدامه یوز طومش قره غوخانه واری قولبلر
 کورینور . حدالرنده ویولک صاغنده اولدقچه کنیش وهر طاشی
 تقریباً بر مترو مر بنده اوله رق یقلش بر او طه مشاهده ایدیلور .
 ویولک صولی اچیغنده درت کوشه لی مناره کبی اولدقچه یوکسک
 و مختلف ابعادده قصر تعیر ایتدکلری بر چوق اینهلر کورینور .
 ایشته بورالره کلندکده ینه صولده و تدمرک غرب شمالیسندن جنوبه

قدر متمد طاعنرك الك يوكسكى اوزرنده عقله حيرت ويره جك
درجه ده مرتفع و مستحکم بر قلعه سی موجود در .

بوراده واقع يوك ايندشنى ايندكدنصكره صاعده واقع بايرك
اتكندن نبعان ايدر ايلق و كوگرد رانجھلى صوبى موجود اوله رق يوله
موازی جريان و تدمرك بچھلرينى اسقا ايدر، يبقاغق ايچون منبعنده
اوستى قپالى بر او طه سی وارد در .

ايشته صو حداسنه كلندكده اوزاقدہ ويوك صولى اچيغنده صره
وارى وغير منتظم ديركلر كورينور، روايته باقيلورسه وقتيله اوزرلرنده
تدمره صوتورلمش ديرلر .

بوراده وصاغ قولده قائلنغى بر متره يه يقين سياء طاشدن وقاعده سی
او نسبتده اوله رق اوزونجه يوله طوغرى دوشوب خيار طوغرار كې
پارچه لرى يانايه بر عمود كورينور . بوندنصكره اصل تدمرك مركزى
جبهه سنه كلنوركه جسيم طاشلى مرتفع جبهه ده يوكسك بر قپو كورونوب
اوزرنده ويوكسكده ديوار تسويه سنه يقين اويوش صاغى يوقاروسنده
درت اياقلى و قويرقلى اژدرها وصولنده بر حداده اوله رق اياق اياق
اوزرينه قومش بر آدم هيكلى وارد در .

اشبو قپودن اچرويه كيررکن يوقارودن دوشوب بر طرفى قرلمش
ودرت بش مترو طولنده. وقالينجه بر طاش كوريلوركه قپونك كرينده
طياشمدر ايشته بونك التندنه اچرويه كيرللكده صاغ و صوله طوغرى
طاشدن جسيم ديرك و ديوارلر مشاهده ايديلور و شمديكى تدمر اهاليسى
ارالرينه ابنيه ياپديره رق اسكان ايتملردر .

محله و اوفق چارشوسنده بر از ايلويه يورودكده اوستى قپالى
بر ابنيه يه تصادف ايديلوب قپوسندن اچرو كيرنجه اخيراً اهالى طرفندن

جامع حالته افراغ ایدلش واسع و محرابی اوچ بچق مترو مربعنده
واوزرنده کی طاش اویمهلی ویکپاره اوله رق مشاهده ایدیور .
اشبو جامعک شمال طرفنده کی جسم طاشلی نردوبانله یوقارویه
حقیقلده تکمیل تدمر خرابه سی کورینور یوقاروکی کزتی بی تشکیل
ایدن طام پارچه سی ایکیشر بچق مترو طولنده و برر مترو عرضنده کی
طاشلارک متین کر اوزرنده طور مسندن باقی قالمشدر . بونک التده
وقتیله بو ابنه بی جامع حالته افراغ و ترمیمه سعی ایدن کوی مدیرینک
جزاری واردر .

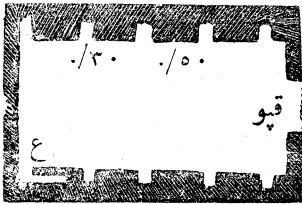
اشبو تعریف ایدیلان و برنجی قپودن اعتباراً وقتیله یاندریلان
سورک یالکز شمال جهتنده کی قسمی قالب هر طاشی بر مترو مربعنده
واکثریسی چورومش و بعضیلری بر برینه عادتاً اریوب یا پشمش اولدیی
جهتله خارچدن عجیب بر منظره کوسترر .

سورک خارچنده درینجه خندقی واردر شماله طوغری اولان اچقلده
دوشوب قرلمش و بعضیلری حالا طور مقده و درلو درلو ترتیب
وقاعده لرده عودلر وارکه اکثریسی اوچ درت پارچه دن ونادراً
یکپاره لری واردر . مذکور دیرکلر، مرور زماندن طولانی اوزرنه صو
دوکللی شکر مثلو چورومش اولوب صاب صاغلام عود پک نادر بولنور
دها بشقه یقلمش دیوارلر، جسم جسم طاشلر، کرلر و اوطلر و بربری
اوزرنه بر ایکی مترو طولنده طاشلر پک چوق اولوب همان کافه سی
جم اصلیلرینی غائب ایتمش بر حالده کورلدیکی کبی بعض محللرده ده اخیراً
قازلمش چقورلر دخی مشاهده اولنور .

مذکور سورده یعنی شمذیکی تدمر کونیه یقین محله ویر آلتندن
جریان ایدر و قوقوسی حمام اوتی رایحه سنه یقین اوفق بر صو واردر

اهالی بو صودن ایچر فقط بر ایکی ساعت قدر اچیقده بر اقدقدنصرکه
ایچر لر . ایو وعادی صو تدمره وارمدن یارم ساعت اول یولک
صولی اچیقنده وایکی یوز متره بعدنده کی نبعان ایدن صودر . یولجیلر
تدمره وارمدن اول صو طولوملرینی بورادن طولیدر لر سه فنا اولمز .
مشهور اولان بو تدمر خرابه سی ایکی کیلو مترو مربعی مساحه سنده کی
اراضی یی طولدر مشدر ، خرابه نك غربی منتهاسنده وانع میلار اوزرنده
سالف الیان درت کوشه لی اینه لره قصور تعبر ایدیلوب جسیم واک
منتظمه « قصر البنات » دیر لر . مذکور قصرک یوکسکلکی اون بش
وعرضی درت مترو اولوب شماله طوغری اولان قپوسندن ایچرویه
کیرلده درت مترو طولنده وایکی مترو عرضنده کی کنیشلکک صاغ
وصول دیوار لری مقطعه کورلیدیکی وجهله یارمشر مترو لکه اوتوز
سائیمترو ارالقلی بر ترتیبله یابلمشدر ، اشبو ارالقراک اوست قاته قدر
چیقشمشدر . ارالقراک صول کوشه ده کی ع محندن بر نردو بانله صوله یوقاری

چیقلمده طبق برنجی قات کی
مشاهده ایدیلور ، یالکز شمال
وجنوبه طوغری ایکی بیوک
پنجره سی واردر و بورادنده
برنجی قاتدن چیقلمدینی کی
او چنجی قاته واورادن دردنچی
والی آخره یدنجی قاته قدر
چیقیلور یدنجی قاتک اوستی
اچیقدر .

« قصر البناتک مقطع افقیسی »

ایشته مذکور قاتلری یکدیگرندن ایران طوانلر یکپاره ایکی ویا اوچ

طاشدن عبارت اولوب اتلری طوان واوستلری قاتلرک زمینی تشکیل ایدرلر ، طوان طرفلری کاملاً کوزل نقشلره اویولشدر . مرور زماندن طولای نقشلر چورومش و نردبانلرک اکثر محللیری یقلمش اولدیغندن قاتلره کوچکلکه چیقیلور مع ما فیله عجیب بر اینسه در .

اشبو قصره مشابه چوق قصرلر موجود اولوب فقط بو جسامت و ترتیبده دکدرلر بعضلرینک قبولرندن ایچرو کیریلوب طیشارویه توجه ایدلرکده قپو اوزرنده بر طاقم انسان و حیوان هیکللی بدن دیوارینک طاشلرنده اویولمش اولدیغی مشاهده ایدیلور و بعضلرینک بولندقلری میلک ایچنه طوغری آلت قاتلرنده بر طاقم مغاره لر واردرکه درونلری واسع و اوطله اوطله اوله رق تقسیماتی قازلمشدر .

بو تعریف ایدیلان قصرلرک طاش ویا پلیشنه دقت بیوریلورسه سالف الیان دیرک و یقیق اینهلردن بر چوق زمان صکره بنا ایدلمش اولدقلری اکلاشیلور چونکه طاشلری حجم اصلیلرینی هنوز غائب ایتمکدن استدلال اولنور .

تدمر اراضینک بعض محللیری قومسالدر مزروعاتی صوسز اوله رق نشو و نما بولمز اولدقچه بیخهلری واردر و بر ساعت قدر شرقنده طوزی کوزل بر طوزله سی موجوددر . حاصلی مشهور و آثار عتیقه دن صاییلان تدمر خرابه سی بوندن عبارت اولوب فضله سی یوقدر . تدمری کشت و کذارله استراحت ایتمکدن صکره ایکنجی کونی حرکت ایدوب التنجی ساعتده ارک قریه سنه مواصلت ایدیلور . یولک یقیننده واقع تپه اوزرنده کی ژاندارمه قره غولخانه سنک نزدنده اینمیلدر . یول اوزرندن اقره رق بش دقیقه لق مسافه ده واقع ارک کویسه کیدر

ساعت

۶

ق

۷

ارک

ایو و ضرر سز اوفق بر صوبی وارد ر . بو کوی اوفق اولغله برابر
مزر و عایدہ انجق اھالیسینی اداره ایده بیلدیکندن ما کولات جهتدن
اتمک تدارکی بیله مشکدر .

ساعت

۸

ق

۸

سجخی

ایرتسی کونی بورادن حرکت ایتدکدن سکنز ساعت صکره
سنخی کونیه مواصلت ایدیلمور . بوراده اک مناسب قوناق محلی
کویه وارمدن بش دقیقه اول یولک صاعنده واقع بچخه و تارالارک یانی
باشیدر اشبو بچخه و تارالاری اسقا ایدن اوفق صو بو موقعدن بش
التی دقیقه بعید و متعدد کوزلرک تجمعندن حاصل اولوب مذکور
قوناق محلیک یانندن مرور ایدر فقط ینہ بر از کو کردلیدر .

بوراده اتمک یورطه بولنه بیلمور . سخنینک غرب و جنوبی
اراضیسندہ و موسمنده کلیتلوکا (کماہ) [طوخومسز و طبیعی اوله رق
منظار فصیلہ سندن لذتلی بر خدای نابت اولوب موسمی اولان مارت
ویدیان آیلرنده نشو و نما بولدینغندہ طوپراغی قبارته رق کندوسنی
کوسترر] بولنور شامشریفه کلان که بورادندر بو که دن حلب ، حما و حصه
دخی کوتورلر . سنخی اھالیسنک باشلیجه تعیشلری بو که دندر مزر و عاتلری
پک محدوددر که نک وقتندہ قیہ سنی ایکی اوچ متالکه ویرلر .

کویک یاننده عادتا صیجاق و کو کردلی بیوجک بر صو منبعی
موجوددر اطرافنی دوزه ده رکدن اولدقچہ کنیش و بر آدم بوینه
یقین درینلکده یاپدیرلمش و بر طرفدن اقوب کیدر . اھالی متصل بو
کوزدن ییقاندینی کبی یولجیلر دخی برای عافیت ییقانورلر مع ما فیہ
بو صویہ اینسانک بر ایکی ساعته قدر کو کرد قوقوسی برونندن کیتیز .
ایشته بو صویک صیجاق اولسندن کویک اسمنه سنخی دینلمشدر . سخنینک
طوپراغی کوی اطرافندہ کول رنگنه مشابہ بیاضجه در . اوکزده کی

قوناغك صوبى اولديغندن كما فى السابق طلوملره صو طولديروب الملق
ساعت
۸
ایجاب ايدر .

ينه اوکله وتقى حیو نلری صولایوب ویوکلد کد نصرکه سخنیدن
ق
۹
حرکتله سکز ساعت صکره اچیق چوله و محیفر دنیلان موقعه
محیفر
اولاشیلور . بورالده وقتيله قویو قازمغه باشلادیلر سه ده بر قاچ
دفعه عمله اوزرینه یقلدیغندن ونهایت صو چیقاریله مدیغی جهتله صرف
نظر ایدلشدر .

ایشته بو دوزلکده بر از راحت ایدوب بر ایکی ساعت قدر او قویو
ساعت
۹
کسدر مه یی متعاقب حرکتله طقوز ساعتد نصرکه بر ژاندارمه قره غوخلانه سیله
ق
۱۰
یانی باشنده بر قویوسی اولان قباقب نقطه سنه موصلت ایدیلور .
قباقب
صوینده بر از اجیلق واردر . بوراده قره غوخلانه ک بقینده کی
دوزلکده اینماید . مأکولاتدن بر شیء یوقدر .

سخنیدن بورایه قدر اولان اون یدی ساعتک اراضی خالی
وقوراق اولدیغی کی اکثریا یولک ایزی غائب اولدیغندن بعض دقتسر
یولجیلر لمصلحه کرواندن بر از کری قالدقلرنده یولی وکروانی غائب
ایده رک چوله قالبوب صوسزلقدن هالاک اولدقلری و بعضی نادراً
بالتحری صوسزلقدن فنا بر حالده بولنه بیلنالنلری واردر ، ایشه بو
سبیدن بو یوله دقتلی و طویلی اوله رق یوریمک شرط اعظمدر .

بناء علیه زور سنجاغنک متصرفی سعادتلو مصطفی رفقی
پاشا حضرتلری مذکور محذوری ازاله ایتمک ایچون بر برینی غائب
ایتمک اوزره یول اوزرنده طاشدن دیرک رکز ایتدیره جکنی دیر
الشعاردن مرور عاجز ائمه ایشیدوب و مذکور دیرک رک نمونه لرینی
بلدیة دائره سنده چشم مسرتله مشاهده ایتدم .

مشار اليه پاشا حضرتلرينك بو يولده ابراز ايتديكي لطف وعنايته
عموم ارباب حميت طرفندن تشكر اولنسه بجا در .
ايكنجى كوني قباقدن حر كته ينه خالى چولده اونبر ساعت
يوريدكدنصكره دير الشعاره مواصلت ايديلور ديره وارمدن بر ايسكى
ساعت اقدم فرات نهري كورينسور وبورالرده بلوره مشابه شفاف
وكونشك ضياستى عكس ايتديره رك پارلار طبقه طبقه و مرمره يقين طاش
موجود اولوب اوفق وايغجه پارچه لرى بلوردن از فرقى واردر .
اشته بو طاشدن يول ايچون يانديرلوقده اولان ديركلرك تپه لرينه ده
وضع ايديله جكندن پاشاى مشار اليه ك لطفى جوهر نسبتده اولديغنه
بر علامتدر .

ساعت
۱۱
ق
۱۱
دير الشعار

دير الشعار

دير الشعار فرات نهرينك شاميه (*) ساحلنده اولوب بچهلرينه اخشابدن
معمول بر كوپرى ايله كچيلور وفرات نهري داخنده بر اطه ده در .
ديرده خسته خانه ايله فرات نهري اره سنده واقع اوفق دوزلكده
قونق لازمدر چونكه بو محل چارشو و پوسته خانه يه حاصلى هر يره
يقيندر و يا خود ارزو ايديلورسه خنده اينيلور .
دير الشعار مذكور قوراق يولدن كلانلره غايت كوزل بر حاله
كورينور وفي الحقيقه ضررسز بر محلدن زيرا بچهلريله اولدقچه منتظم
وكنيش جاده لرى هوا سيله برابر خوش اولديغى مثل او مأكولاتنك
اوجوزلغى و خصوصيه سبزه سنك لذتى پك ايدور .

(*) فرات نهري غربدن شرقه طوغرى جريان ايتديكندن صاغ جهته يعنى
قبله طرفنه شاميه وقارشى طرفنه جزيره تعبير ايديلور .

دير الشعار زور سنجاغنك مركزى اولوب متصرفى مستقلاً باب
على ايله مخبره ايدر . ديرده بر مفرزه طاورى اولديعى ككى دير
رديف طاورينك مركزينه بوراده در .
حکومت دائره سى شهرک مرکزنده و فرات نهري کنارنده در . نظاميه
قشله سى ديرک غربى يقيننده اولوب و بر از يوقاروسنده مهاجرين
ايچون ياپديرلمش صالحيه اسمنده بر محله وارد در .
فرات نهري ديرک تسويه سندن منخط اولديغى مناسبته اولرک صويي
مخصوص سقالر واسطه سييله نقل اولنور . بچهدلرى «چرد» تعبير
ايتدکلى دولابلرله صولارار شوييله که : نهرك کنارندن يوكسک وصويه
طوغرى بر از مائل وموازی و ايکي طرفندن محکمجه اغاجلرله
طوتديرلمش افقى بر اغاجه مربوط غير منتظم کنيش بر مقره و اوزرندن
يکن ايسک بر اوجى بيوجک بر طلومه و ديگر طرفى چکه جک
حيوانک حمودينه باغيدر مذکور طلومک يان والت طرفندن ينه
مشيندن کنيشجه بر اولوغى اولوب اوجنه باغلى اينجه ايسک بر طرفى
دولاب حيواننه ايلشديرلمشدر ؛ بوندن بشقه مذکور طلوم بر از
اغرجه اولديغندن حيوانه قولايلىق اولسى ايچون صو ارتفاعنک مقرهيه
قدر اولان بندن بر از اوزون بر سطح مائل قازلمشدر ايسته
حيوانک قوت وثقتى واسطه سييله طلوم يوقارويه چيقديعنده
اولوغنک ايبى صويک دوکيله جک محک اوزرندن حيوانه باغلى اولديغى
جهتله مذکور ايب واسطه سييله ايج طرفه طوغرى کريله جکندن
طلوم داخنده چيقان صو ارقه وشانور عمليات مذکوره تسريع
ايدلکه صو ارقه طبيعه مشابه جريان ايدر . ايسته بورالرك صو
دولابى بوندن عبارتدر .

ساعت دقیقه

۳۰ ۹

ق

۱۲

میادین

عادت اقتضاسندن اوله رق برای استراحت دیرده لا اقل بر کون
قالنور . دیردن ایلروسیمون لازمکلان ما لزمه بی الدقندنصره حرکتله
طقوز بچق ساعتدنصره میادین قضاسنه مواصلت ایدیلور . اکر
فرات نهری طاشمشسه یوقاروکی طاغ اتکندن کچن یولدن کیدیلور مع
ما فیه مسافه جه دیگر یولدن فرقی یوقدر .

میادینک غربی جهتسده کی شریعه نک (*) یانی باشنده قونمایدنر .
بوندنبویله هر قوناق محلی فراتک یاننده بولنه جغندن یولجیلر خود
بخود نهرک کنارینه کیتیکدن اجتناب ایتمایدنر . بو قضاده فرون
وبقالرله قصابلر دائماً موجود اولوب ماکولات خصوصنده زحمت
چکلمز . مذکور قضایه « عشاره » دخی یاد اولنور اسبابی سابقاً قضا
مرکزی یارم ساعت ایلروسنده واقع عشاره کوینده ایدوکنندن حالا
بعضاً عشارا قضایی دیرلر .

میادینک قبله سی قارشوسنده بر ساعت مسافه دن کورینور
ویکرمی ایله اوتوز مترو ارتفاعنده بردنبره دیوار کی یوکسلوب وفرات
نهرینه موازی اوله رق طبقه طبقه بر سلسله کیدرکه ارتفاع مذکورک
سطح فوقانیسی قبله یه طوغری اولان چولک زمینی تشکیل ایدر .
اشبو سلسله نک میادین قارشوسنده کی محلنده وقتیهله « رحابا »
نام یهودی طرفندن یاپدیرلمش کارکیر و مستحکم بر قلعه واردر . درونی
یدی قات اولدینگی کی فرطولانی اوچرو موازی خندقلرله محاطدر ،
وقفق حرور زماندنطولانی بعض محللری انهدامه یوز طوتمشدر .

(*) فرات نهرینک سنه بسنه کنارندن قوم طوریراغی الوب کیتیکده اولدیفندن
هر بر طرفندن صور المی ممکن اولیوب انجیق معلوم نقطه لری بولندیفندن
اورادن الیه بیلور . ایشته بو نقطه لره « شریعه » دیرلر .

بو قلعه نك سلسله مذكوره اوزرنده بری شرقنده و دیگری غربنده
ویارمشر ساعت مسافه لرده بر اینسه کورینور که قلعه بی اکسزین
تعدیاتدن وقایه ایچون یاپدیرلمش اولدینی اکلاشیلور .

ایرتسی کونی میادیندن حرکتک ایکنجی ساعتده سالف العرض
سلسله نك ارتفاعی بر از منخط اولدینی محله و یولک صاخی یقیننده
حضرت علی بن ابی طالب مذکور رحابا ایله غوغا ایتدیکی صره لرده
یاپدیرمش اولدینی جامع واردر، مناره ایله قبه سی حالا باقیدر و رحابا
قلعه سنه قارشو بر از اوزاغنده بر قره غوخلانه سی مشاهده ایدیلور .

حرکتک التنجی ساعتدنصکره صاغه یوقارو وفرات حوضه سندن
ایر یله رق سلسله مذکوره نك ارتفاعنه طاتلی میلده چیقیلور بو تسویه ده
ایکی بچق ساعت یورودکدنصکره صولده ویارم ساعت مسافه ده آثار
عیقنه دن معدود قان قلعه سی دینالان صالحیه کورینور .

ساعت دقیقه

۳۰ ۱۰

و بر بچق ساعتدنصکره مذکور تسویه دن اشاغی یه اینیلوب
وصوله دونه رك یارم ساعت دهها یورودکدنصکره شریعه یاننده کی
ژاندارمه قره غوخلانه سنه مواصلت ایدیلور که اسمنه صالحیه دیرلر .
بوراده شریعه نك قربنده ایتملیدر . بورادن قان قلعه سیده کورینور
چونکه اوده فراته قارشو بنا ایدلمشدر .

ق

۱۳

صالحیه

مأکولاتدن بوراده بر شی یوقدر مع ما فیه سیوری سنکک
اک مضر و چوغنی بوراده در سیوری سنکک موسمنده بورادن همه
حال اخشام اونبرده حرکت ایتملیدر زیرا انسانه او یقودن صرفنظر
یک پیله یدره مز .

ایکنجی کونی بورادن بعد الحركه اورمانلقده یوریوب و مؤخرأ
دوزلکه چیقیلور ، و بورادن اعتبارأ بعض اورمانلر داخلندن کچیلور

مذکور اور مانتری تشکیل ایڈن اچاچر پک بیوک اولمدینی کبی
 پیراقلری سلوی اچاچنک پیراقلرینہ مشابہ اولوب موسمنده درلو درلو
 رنک وکوزلاکده چیچک اچار وبوندنشقہ مختلف الاشکال کوزل
 سسلی طیورده موجوددر . حرکتک یدنجی ساعتد نصکرہ ابو کال
 قضا سنہ مواصلت ایڈیلور .

ابو کال فراتک کنارندہ وبر از منخط اولدیغندن اکثریتلہ کوبلہلہ
 برابر اطرافی بطاقلق ایچنדה قالور انک ایچوز، کروانلر ابو کالدن
 یکرمی دقیقه مسافہ سی اولان ویول اوزرنده کی محلده قونارلر مذکور
 بطاقلق بش التی سنہ دنبرو سنہ بسنہ زیادہ لشمکده اولدیغندن بالمجبوریہ
 حکومت قوناغنی یول اوزرنده ومذکور محلده مجدداً انشا اتمکہ قرار
 ویریلوب وبو سنہده انشا آتہ بدأ ومباشرت ایڈلشدر . ابو کالہ
 اتمک، ات کوجکلکہ بولندینی کبی ہالیجہدر . وبورا سیوری سنکک
 خاطر صاییلور . ابو کالدن حرکت ایتدکن یدی ساعت صکرہ
 القائم ناحیہ سنہ مواصلت ایڈیلور بورایہ اولاشمدن ایکی ساعت اول
 اورمانسی فرات کنارندن مرور ایڈیلور .

ساعت
۷
ق
۱۵
القائم

القائم یالکز بر ژاندارمہ قرہ غوخانہ سیلہ مدیرک دائرہ سندن
 عبارت اولوب اھالیسی خیمہ نشین وکوچہ بردر بورادہ ژاندارمہ
 قرہ غوخانہ سنک شرقتدہ کی محلده اینلمیدر . ماکولاتدن بر شی
 بولمدینی ناحیہ احوالندن اکلاشلدی . القائم بغدادہ تابع اولوب زور
 سنجاغیلہ بغداد ولایتی تفریق ایڈر .

ساعت
۹
ق
۱۶
نہیہ

القائم ایلدقمہ اولافراتی بر ایکی ساعت قدر اورمانلق
 داخلندہ تعقیب ایتدکن صکرہ دوزلکہ ومؤخرآ ینہ اورمانلق
 داخلندہ ینہ فراتہ تصادف ایڈیلہ رک طقوزنجی ساعتد نصکرہ نہیہ نام

ژاندارمه قره غوخلانه سی نقطه سنه وواصلت ایدیلور . بوراده ما کولاندن بر شی اولدیغی کی قره غوخلانه ایله فرات نهری اره سنده وشریعه نك قربنده ایتمک لازمدر . مذکور قوناغك طریق بر از عارضه لیدر .

ایکنجی کونی بورادن حرکت ایدلده اولا قیرده یوریوب بعده فراته تصادفه تکرار قیره جیقلور [بوراده یولک اوزرنده درت متره لک بر مزاره تصادف ایدیلور بو مزار و قتیله بی هالاندن هنوز طوغوب وفات ایدن بر چوجغك قیریدر دیرلر] مؤخرأ ینه فراته تصادفه موازاتاً کیدیلور حرکتک یدنجی ساعتده یولک صاغی یقیننده حضرت علی بن ابی طالبک یاپدردیغی جامعه کنورکه یالکز محرابی قالب درونی اویمدی طاشلردن، اوله رق عمق ایکی مترودر .

مذکور جامعک یانی باشنده والی مترو مربعی مساحه سنده قبله بر اوطله واردر قبه و دیوارلرینک داخلأ سطحلری یاغلی بویا اوله رق چیچک واغاج رسملریله مزین و دیوارلرک متبسانده یارم ارشون عرضنده دائراً مادار ثلث یازیلرله یازلمشدر . بو اوطله جامعه نظرأ ار قدر اسکی اولمیوب ومع ما فیه ینه بویا ایله یازولری دوکده که باشلامشدر . یارم ساعت دهها یورودکده نصکره فراتک جزیره طریفنده و قتیله عاصی اولان عنه وراوا اها لیسيله عربان ایچون یاپدرلمش یوکسک و اولدقچه منتظم بیوک بر قشله مشاهده ایدیلورکه اخیرأ لزومی قالمدیغندن شمذیک خالیدر . بوراده بولنان اینیشی ایندکده نصکره ینه قارشى یاقه ده راوا کوی کورینور و بر مقدار صکره عنده نك خورما بچهلری اره سنده یکرمی دقیقه یورودکده نصکره بر کر التندن عنده کیریلور و قرق دقیقه قدر دهها کویله یورویه رکدن یولک صولنده و فراتک کنارنده کی دوزلکده اینلور .

ساعت دقیقه

۸ ۳۰

ق

۱۷

عنه